

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СТРАТЕГІЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ В ГЛОБАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

(міжфакультетська вибіркова навчальна дисципліна)

Розробник: **Марина САМОЙЛІК**, професор, професор кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля, доктор економічних наук

Полтава 2022 р.

Назва навчальної дисципліни	Стратегія стійкого розвитку в глобальному середовищі
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	міжфакультетська вибіркова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти доктора філософії знань щодо гармонізації відносин природи і суспільства в умовах поглиблення глобалізаційних процесів та формування нових вимог до переходу на сталий розвиток; формування ефективної системи управління регіонами в контексті нової біосферної парадигми суспільних цінностей; наукових засад формування екологоорієнтованої політики на локальному, регіональному та глобальному рівнях з урахуванням стратегічних пріоритетів розвитку регіонів України.

Основні завдання навчальної дисципліни вивчення сутності та основних понять і принципів концепції сталого розвитку суспільства; формування екологічної свідомості здобувачів вищої освіти та відповідальності за екологічні наслідки для суспільства, імплементацію екологічних імперативів у їх наукову діяльність; формування вмінь здійснювати діагностику загроз і ризиків сталому розвитку, оцінювати їх вплив на соціально-економічний розвиток регіонів, а також розробляти підходи щодо обґрунтування регіональної стратегії сталого розвитку.

Компетентності	Програмні результати навчання
здатність дотримуватися загальноприйнятих норм поведінки та моралі в міжособистісних відносинах; здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати завдання у сфері професійної діяльності; уміння критично оцінювати явища, ситуації, діяльність осіб, спираючись на отримані знання.	<p>ПРН 1. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним, визначати можливості та планувати особистісний та професійний розвиток.</p> <p>ПРН 2. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.</p>

Програма навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	денна форма		
		л	п	с.р
Тема 1. Проблеми глобалізації і сталий розвиток.	16	2	4	10
Тема 2. Сутнісні детермінанти управління сталим розвитком територій.	14	2	2	10
Тема 3. Екологічна складова сталого розвитку. Імплементація екологічних імперативів у регіональну, державну та глобальну політику.	16	2	4	10
Тема 4. Економічна складова сталого розвитку. Стратегічні засади інвестиційного забезпечення сталого розвитку.	16	2	4	10
Тема 5. Соціальний вектор сталого розвитку. Екологічна свідомість особистості, як основа екологоорієнтованого розвитку суспільства.	16	2	4	10
Тема 6. Екологічна політика. Програмно-цільовий підхід до забезпечення екологічної безпеки в контексті сталого розвитку держави.	14	2	2	10
Тема 7. Ноосфера та біосферної парадигма суспільних цінностей.	14	2	2	10
Тема 8. Наукові засади формування екологоорієнтованої регіональної політики з урахуванням стратегічних пріоритетів розвитку регіонів України.	14	2	2	10
Усього годин	120	16	24	80

Оцінювання результатів навчання

Форми контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти		Разом
	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдань на самостійну роботу	
ПРП 1	20	30	50
ПРП 2	20	30	50
Разом			100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань на самостійну роботу	Виконання контрольної роботи	
Тема 1. Проблеми глобалізації і сталий розвиток.	8	5		13
Тема 2. Сутнісні детермінанти управління сталим розвитком територій.	4	5		9

Тема 3. Екологічна складова сталого розвитку. Імплементация екологічних імперативів у регіональну, державну та глобальну політику.	8	5	12	13
Тема 4. Економічна складова сталого розвитку. Стратегічні засади інвестиційного забезпечення сталого розвитку.	8	5		13
Тема 5. Соціальний вектор сталого розвитку. Екологічна свідомість особистості, як основа екологоорієнтованого розвитку суспільства.	8	5		13
Тема 6. Екологічна політика. Програмно-цільовий підхід до забезпечення екологічної безпеки в контексті сталого розвитку держави.	4	5		9
Тема 7. Ноосфера та біосферної парадигма суспільних цінностей.	4	5		9
Тема 8. Наукові засади формування екологоорієнтованої регіональної політики з урахуванням стратегічних пріоритетів розвитку регіонів України.	4	5		21
Разом	48	40	12	100

Критерії оцінювання

виконання практичних завдань:

4	Відмінне виконання практичної частини роботи та вільне знання теоретичної частини практичної роботи.
3	Достатнє виконання практичної частини роботи з невеликою кількістю неточностей, та знання теоретичної частини практичної роботи.
2	В цілому правильна робота з незначною кількістю помилок та поверхневе знання теоретичної частини практичної роботи
1	Виконання практичної частини роботи задовольняє мінімальним критеріям, відсутні відповіді на питання теоретичної частини практичної роботи.

виконання самостійної роботи:

5	Здобувачем надана повна відповідь на завдання (не менше 90% потрібної інформації) у письмовій формі.
3-4	Здобувачем надана неповна відповідь (не менше 60% потрібної інформації та незначні помилки) у письмовій формі
1-2	Здобувачем надана коротка відповідь на завдання із суттєвими помилками (менше 30% потрібної інформації) у письмовій формі

виконання контрольної роботи:

10-12	Здобувачем надана повна відповідь у письмовій формі (не менше 90% потрібної інформації)
8-11	Здобувачем надана достатньо повна відповідь у письмовій формі (не менше 75% потрібної інформації), або повна відповідь з незначними неточностями.
5-7	Здобувачем надана неповна відповідь у письмовій формі (не менше 60% потрібної інформації та незначні помилки)
1-4	Здобувачем надана коротка відповідь у письмовій формі із суттєвими помилками (менше 30% потрібної інформації)

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 120 год. Кількість кредитів – 4,0.

Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Існує можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та/або індивідуальними запрошеннями. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни: Робоча програма навчальної дисципліни, платформа Moodle.

Рекомендовані джерела інформації:

Основні

1. Вернадський В.И. Биосфера. – М.: Мысль, 1967, 376 с.
2. Samojlik M.S. Pysarenko P.V. Conceptual framework for ensuring resource and environmental safety in the region. *Теоретическая и практическая экология*. 2019. №2. С. 137-142. **Scopus** doi: 10.25750/1995-4301-2019-2-137-142. <http://envjournal.ru/ari/v2019/v2/19217.pdf>
3. Samojlik M.S. Pysarenko P.V. Phytotoxic assessment of sewage treatment methods in disposal sites/ *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*. 2019. Vol. 341 012002. **Scopus** doi:10.1088/1755-1315/341/1/012002. <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1755-1315/341/1/012002/pdf>
4. Писаренко П.В., Самойлік М.С., Дичекнко О.Ю. Методичні засади впровадження еко-інновацій у контексті сталого розвитку сільських територій. Вісник ПДАА №4 2020 р. <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/visnyk/2020/04/16.pdf>
5. Samojlik M.S. Pysarenko P.V. and ets. *Investigation of Characteristics of Binary Ni–Co Oxyhydroxides for Supercapacitor Application. Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2020. № 1/12 (103). P.15-23. **Scopus** https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3706873
6. Самойлік М.С. Ресурсно-екологічна безпека регіону : монографія / М.С. Самойлік. – Полтава : Сімон, 2014. – 317 с.
7. Самойлік М. С. Еколого-економічна оцінка забруднення навколишнього середовища в системі екологічно безпечного розвитку регіонів України : монографія / М. С. Самойлік, С. В. Онищенко. – Полтава : ПолтНТУ, 2012 – 269 с.
8. Глухов В.В., Лисочкина Т.В., Некрасова Т.В. Основы экономической экологии. - Снт-Пб.: Специальная литература, 1996. – 370 с.
9. Стратегія сталого розвитку: Підручник / [В.М.Боголюбов, М.О. Клименко, Мельник Л.Г., О.О. Ракоїд]. За редакцією професора В.М.Боголюбова і. – К.: ВЦ НУБПУ, 2018. – 446 с.
10. Дейлі Герман. Поза зростанням. Економічна теорія сталого розвитку /Переклад з англ.: Інститут сталого розвитку. – К.: Інтелсфера, 2002. – 312 с.
11. Мельник Л.Г. Екологічна економіка. – Суми: “Університетська книга”, 2003. – 359 с.
12. Мельник Л.Г. Основи стійкого розвитку: навчальний посібник. – Суми: “Університетська книга”, 2005. – 654 с.
13. Реймерс Н.Ф. Природопользование. - М.: 1990, 638 с.
14. Устойчивое развитие: теория, методология, практика: учебник / под ред. проф. Л.Г. Мельника. – Суми: Университетская книга, 2009. – 1216 с.
15. Allaby M. Ecology. London-New York-Sidnay-Toronto. 1975, 128 p. 2. Небел Б. Наука об окружающей среде (Как устроен мир)/Перевод з англ. Т. 1,2. – М.: Мир, 1993. Т.1. – 420 с. Т2. – 328 с.
16. Matthey W., Della Santa E, C.Wannenmacher. Manuel pratique d'Ecologie.- Edition Payot, Payot Lausanne, 1984.
17. Miller G.T. Living in the Environment. An introduction to Environmental Science. 5th ed., Wadsworth Publ. Belmont, 1998.
18. Крисаченко В.С. Людина і біосфера: основи екологічної антропології / Підручник. – К.: Заповіт, 1998. – 688 с.

Допоміжні

1. Екологічна освіта./ ЮглічекЛ.С., Мирна Л.А., Зазуліна Л.В., Бітюк М.Ю., Віркун В.О. Кам'янець-Подільський: Абетка, 2000. 116 с.
2. Концептуальні виміри екологічної свідомості /М.М. Кисельов, В.Л. Деркач та інші. К.: Парапан, 2003. 312 с.

3. Профілактика порушень адаптації молоді до повсякденних стресів і кризових життєвих ситуацій: навч. посіб. /Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології; за наук. ред. Т.М. Титаренко. К.: Міленіум. 2011. 272 с.

4. Салтовський О.І. Основи соціальної екології. Київ. 1997. 332 с.

Інформаційні ресурси

1. Губарева Л.И. Экология человека: практикум для вузов /Л.И. Губарева, О.М. Мизирева, Т.М. Чурилова. М.: Валдис, 2005. 112 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://docplayer.ru/42157086-Praktikum-l-i-gubareva-o-m-mizireva-t-m-churilova-ekologiya-cheloveka.html>.

2. Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища: Навч. пос. К.: Знання, 2000. 255с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bibliotekakek.at.ua/_ld/0/91_OsnEkologi.pdf.

3. Загальна гігієна з основами екології: Підручник /Кондратюк В.А., Сергета В.М., Бойчук Б.Р. та Ін. /За ред. В. А. Кондратюка. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2003. 200с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kingmed.info/knigi/Gigiena/book_3757/Zagalna_gigiena_z_osnovami_Kondratyuk_VA-2003-pdf.

4. Кириєнко Т.В. Екологія людини: курс лекцій. Вінниця: ПП «Друкарня «Твори»», 2015. 176 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://library.vspu.edu.ua/polki/akredit/kaf_3/kirienko4.pdf.

5. Методики вивчення повсякденного стресу і способів розв'язання кризових життєвих ситуацій / О. Я. Кляпець, Б. П. Лазоренко, Л. А. Лепіхова, В. В. Савінов; за ред. Т. М. Титаренко. – К. : Міленіум, 2009. 120 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://docplayer.net/123977958-Metodiki-vivchennya-povsyakdennogo-stresu-i-sposobiv-rozvyazannya-krizovih-zhittievih-situaciy.html>.

6. Некос А.Н., Багрова Л.О.,Клименко М.О. Екологія людини: Підручник. Х.:ХНУімені В.Н.Каразіна, 2007. –346 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=10&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKewiEruW_x6zmAhVilYsKHexABtAQFjAJegQIChAC&url=http%3A%2F%2Fbookshare.net%2Fbooks%2Fekology%2Fnekos.

7. Петрук, В.Г., Турчик П.М., Бобко О.О. Екологія людини.Ч.1: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2011. 148. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://petrukvk.vntu.edu.ua/file/ffd523036b1af65614_de33b7_sceb3e.pdf.

8. Щоденник планети. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.phschool.com/sf/planetdiar>.